

Руденко М. Ю.,

*аспірант кафедри германської та слов'янської філології
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»*

ЛІНГВОІСТОРИОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ АРГО, ЖАРГОНУ ТА СЛЕНГУ

Анотація. В статті представлена в лінгвістичному аспекті література європейських та американських авторів XV–XXI ст., в якій досліджено арго, жаргон та сленг, виявлено особливості їх виникнення, формування та розвитку.

Ключові слова: арго, жаргон, сленг, кент, таємна мова, нестандартна лексика, професійні говори.

Постановка проблеми. Однією з найактуальніших проблем соціолінгвістики є дослідження соціальних діалектів. Р.І. Макдевід зазначає: «Нема жодного суспільства, де не було б соціальних діалектів...» [1, с. 365]. В останні роки у європейському й американському мовознавстві спостерігається підвищений інтерес до проблем соціолектів, вивчення яких є насутою потребою для більш глибокого розуміння специфіки різних форм існування мови, закономірностей її історичного розвитку. У тому числі поживалося дослідження арго у Франції, сленгу в Сполучених Штатах Америки, молодіжних соціолектів у Німеччині, Росії, Україні тощо.

Історія виникнення, формування і розвитку соціальних діалектів у мовах світу значно різняться, також значно різняться засади їх дослідження у зарубіжному та вітчизняному мовознавстві. До цього часу поняття соціолект, його складових тлумачаться по різному, деякі лінгвістики пропонують різні підходи щодо диференціації відповідних явищ. Також є багато розбіжностей стосовно термінологічних понять. Тому, безперечно, існує широке поле для дослідження соціальних діалектів, і зокрема арго, жаргону та сленгу.

Аналізу останніх досліджень і публікацій з даної теми, виділенню не вирішених раніше частин загальної проблеми і присвячується означена стаття. У працях зарубіжних та вітчизняних соціолінгвістів розв'язуються важливі теоретичні проблеми вивчення соціальних діалектів в європейській та американській лінгвістиці, висвітлюються питання їх походження, всебічного розвитку та функціонування. Зокрема, ведеться описова і аналітична робота, присвячена вивченню арго, жаргону, сленгу. Продовжуючи традиції багатьох відомих мовознавців XV – XX ст., значний внесок у дослідження соціальних діалектів, зокрема у вивчення різних аспектів функціонування арго, жаргону й сленгу в людських спільнотах у кінці XX – на початку XXI ст., внесли мовознавці – французькі: Д. Делаплас, Л.-Ж. Кальве, Ж.-П. Колен, П. Мерль, Д. Франсуа-Жежер, німецькі: Х. Вебер, Г. Еман, болгарка Цв. Карастойчева, чех Я. Губачек, поляк С. Грабяс, американські: К. Ебл, Дж. Е. Лайтер, Р. Спіерс, М. Флайер, С. Флекснер, Д. Хаймс, російські: Е.М. Берегівська, В.Д. Бондалетов, В.С. Єлистратов, О.Т. Ліпатов, М.М. Маковський,

Т.І. Ретинська, В.О. Хомяков, українські: О.А. Бугера, О.Т. Горбач, П.М. Грабовий, С.А. Мартош, І.Г. Матвіяс, Ю.Л. Мосенкіс, Л.О. Ставицька та багато інших. Таким чином з'явився певний теоретичний здобуток різноаспектного дослідження арго, жаргону, сленгу. Разом із тим аналіз свідчить, що на цей час залишається багато невирішених проблем, питання соціальних діалектів у науковій літературі висвітлено недостатньо. Багато проблем порушуються лише фрагментарно або попутно, чи залишаються поки що не вирішеними, або не до кінця розробленими. В багатьох працях досліджуються окремі різновиди соціальних діалектів, часто на основі лише певної мови, за певний період часу тощо. Проте дослідження соціальних діалектів може бути успішним лише за умови послідовного й усебічного вивчення проблем соціальної діалектології, у тому числі в лінгвістично-історичному аспекті.

За мету статті поставлено простежити у лінгвістично-історичному аспекті дослідження соціальних діалектів у європейській та американській лінгвістиці, з'ясувати особливості їх виникнення, формування й розвитку. Відповідно до поставленої мети передбачаємо розв'язання ряду завдань, основними з-поміж яких є: зробити лінгвістично-історичний огляд праць, присвячених вивченню проблем арго, жаргону й сленгу впродовж XV – початку XXI ст., простежити еволюцію соціолектів, систематизувати наукові здобутки зарубіжних і вітчизняних науковців у царині соціальної діалектології, розкрити перспективи подальшого вивчення арго, жаргону, сленгу у мовознавстві.

Виклад основного матеріалу дослідження. Науковці вважають, що перші згадки щодо соціальних діалектів припадають на період з XII по XV ст. Про це свідчить зафіксований у Франції термін «jargon», відомий з XII ст., який мав значення «пташина мова, цвірінкання, незрозуміла мова» [2, с. 182]. Свідчення про арго зафіксоване у Франції приблизно початком XIII ст. [3, с. 31].

Існує думка, що першою писемною пам'яткою французького арго є словник грабіжницького жаргону М. Швоба «Le jargon des Coquillards en 1455», що дійшов до наших часів в актах судейського процесу банди кокільярів з XV ст. [4, с. 5]. Як відмічається у праці Л.-Ж. Кальве «L'argot», для арго банди кокільярів була характерна велика кількість лексичних одиниць, запозичених із регіональних говорів і інших мов [5, с. 16].

Великий матеріал для дослідження арго представлено в праці О. Шеро «Le Jargon ou Langage de l'Argot reformé» (1630). В ній налічується 216 арготизмів [6, с. 15]. Слово «арго» вперше було зафіксоване саме в цій книзі [Chereau 1630] [7, с. 31].

У 1800 році вийшла в світ праця П. Леклера «Histoire des bandits d'Orgères», в якій наведено матеріали слідства

і протоколи судових засідань, що торкаються злодійської банди із Оржеру (Chaufeurs). Даний матеріал дозволив зробити деякі висновки відносно словотвірної системи арго того історичного періоду [5, с. 25].

Іншими письмовими пам'ятками арго початку XIX століття стали праці колишнього каторжника, який згодом став поліцейським, Ф.-Е. Відока «Mémoires» (1828) і «Les voleurs» (1837). Наведений у працях матеріал наочно відобразив ті ж словотвірні тенденції, що і в арго злодійської банди із Оржеру [5, р. 27].

На відміну від розглянутих вище праць трохи інакше на цьому фоні виглядає праця Фр. Мішеля, людини, яка ніколи не мала відношення до маргінального світу, «Etude de philology sur l'argot et sur les idioms analogues parlés en Europe et en Asie» (1856). У цій праці арго вперше виступає як об'єкт дослідження, при цьому арготичний корпус представляє собою не просто список фактичного матеріалу, а супроводжується поясненнями і етимологією. Автор заклав основи порівняльного вивчення соціальних діалектів. Таким чином, дослідження Фр. Мішеля послужило початком поглибленого вивчення французького арго, першою серйозною спробою систематизації і інвентаризації арготичного вокабулярію на основі письмових свідчень [6, с. 17].

У кінці XIX ст. явище «арго» досліджували відомі французькі науковці, а саме О. Вітю (1884) – жаргон XV ст.; Л. Шен (1888) – арго в містеріях і в баладах Ф. Війона; М. Швоб і Ж. Гійсс (1892) – механізм словотворення в арго [3, с. 31].

Значним явищем в арготології початку XX ст. стали фундаментальні праці Л. Сенеана, в яких автор глибоко й документально дослідив давнє арго та його розвиток у XIX ст. Особливе місце в історії вивчення французького арго має праця Л. Сенеана «Sources de l'argot ancien» (1912). Автор детально і документовано вивчив старе арго, систематизував відомі раніше письмові свідчення арго, а отримані в ході дослідження результати дозволили йому значно доповнити словник Ф.-Е. Відока [Sainéan 1912] [6, с. 18].

Систематизація і інвентаризація старого арго дали дослідникам теоретичну і методичну базу для вивчення сучасного їм арго. У другій половині XIX ст. з'являється інтерес до нового арго, про що свідчить поява словників А. Ріго (1878, 1881), Ш. Вірметра (1894) і Ж. Делесала (1896) [6, с. 18]. Праця з систематизації вокабулярію нового арго продовжується і в XX ст., коли світ побачили словники арго Ж.-А. Россіньоля (1901), А. Брюана (1901, 1906), Ж. Лакассана (1928), Ж. Ла Рю (1929), Ж. Сандрі й Н. Каррера (1956) та інші [6, с. 18 – 19]. Вінчає цю серію словник Г. Ено «Dictionnaire historique des argots français» (1965), в якому була представлена широка палітра соціальних діалектів [8, с. 113–116].

У XX ст. сталося переродження арго, воно перестало бути таємною мовою і перетворилося в спосіб виразити своє відношення до мовної норми і одночасно до суспільства [9, с. 6]. Переродження французького арго не могло не викликати інтересу лінгвістів. У кінці XX – на початку XXI ст. продовжується інтенсивна робота з систематизації арготичного вокабулярію, в цей період видається багато словників [6, с. 23], публікуються монографії і статті, присвячені арго, його функціям, семантиці, механізмам

словотворення та іншим питанням арготології. Проте дослідники зіткнулися з деякими проблемами при відпрацюванні вокабулярію «нового» арго. П. Мерль, автор монографії, присвяченої новим тенденціям в арго, відмічає, що воно ставить у тупик сучасних дослідників субстандарту [10, с. 7–8]. Про змінення статусу арго говорить і Л.-Ж. Кальве, який у своїй праці «L'argot» відмічає, що до арготичного вокабулярію удаються задля «дотримання моди». Крім того, завдяки засобам масової інформації, літературі, словникам та іншим джерелам некодифікованої мови арготизми стають зрозумілими широкому колу людей, що і є причиною безперервного створення арготичної лексики [9, с. 31].

Крім французьких науковців значний внесок у дослідження арго внесли мовознавці інших країн. Х. Ідальго у 1669 р. опублікував в Барселоні збірник «Romances de germania ... con el vocabulario», в якому зафіксував перші писемні згадки щодо іспанського арго [3, с. 31].

Арго в Німеччині бере свій початок з XIII ст., але перші словники було створені значно пізніше. Перша згадка про німецьке арго, Rotwelsch, відноситься до XIII ст. [11, с. 41], зокрема перші словники – плід праці Герольда Еслібаха – датуються 1490-м., а «Liber vagatorum» – «Книга бродяг» – була вперше надрукована на верхньонімецькому діалекті (а потім і на нижньонімецькому і нижньорейнському) у 1510 р. Перший докладний словник Rotwelsch з'явився у XVI ст. Передмову до видання 1528 р. написав реформатор церкви Мартін Лютер [11, с. 42].

Мову студентів Німеччини описано в історичних працях К. Ф. Б. Августин (1795), Р. Зальмасиус (1749), Ф. Клюге (1895), Д. Мейер (1894), К. Б. Раготські (1831). У XX ст. у центрі уваги лінгвістів Німеччини знаходиться мова учнів (Schülersprache, Pennälersprache), праці Р. Айленбергера (1910), Ф. Мельцера (Melzer 1928), докладно проаналізовані Г. Хенне (Henne 1986). У 50–60-і роки XX ст. інтерес до молодіжної мови супроводжувався негативними оцінками даного мовного явища, ось чому кількість дійсно наукових праць у цей період незначна (Marcus 1962, Wolf 1959). З початку 60-х років починається хвиля науково-популярних і розважальних публікацій про мову молоді, що досягає свого апогею в 80-і роки. Однією з перших наукових спроб лексикографічного фіксування молодіжних лексичних елементів став складений Х. Кюппером 6-й том його словника розмовної мови «Wörterbuch der deutschen Umgangssprache: Jugenddeutsch von A bis Z» (Küpper 1970) [12, с. 4–5].

Український дослідник О. Горбач, аналізуючи арго злодіїв, тюремників, каторжан та вуличників посилається на працю «Обстоятельное и верное описание добрых и злых дел российского мошенника, вора, разбойника и бывшего московского сыщика Ваньки Каина, всей его жизни и странных походов, сочиненное М[атвеем] К[омаровым] в Москве 5 года» (Спб., 1779), вважаючи її чи не найстарішим засвідченим джерелом мови російських розбійників. Також значну цінність для історії російського арго представляє, на думку О. Горбача, книга «История славного вора, разбойника и бывшего московского сыщика Ваньки Каина, со всеми обстоятельствами, разными любимыми песнями и портретом, писанная им самим при Балтийском порте в 1764 году» (Вид. 3-е. – Москва, 1792). У зазначених книгах міститься багатий

матеріал, що відображає стиль і мовлення, притаманне злодіям другої половини XVIII ст., коли Ванька Каїн діяв у Центральній Росії [13, с. 42].

Свій внесок у збагачення й удосконалення словникового фонду загальнонаціональної мови вносять професійні аргі. Французьке професійне аргі було вперше зафіксоване в книзі Пешона де Рюбі «Благородная жизнь странствующих торговцев, нищих и бродяг» [Pechon de Ruby 1596] [7, с. 27]. Численні факти, що свідчать про зародження специфічної мови у товаристві бродячих торговців, викладені в дослідженні Клемана Касьяні, присвяченого історії французького аргі [14, с. 7–11].

Багато вчених займалися дослідженнями французьких професійних говорів кінця XVI – початку XX ст. Піонером у порівняльному описуванні професійних аргі є Альбер Доза [Dauzat 1917]. На сучасному етапі дослідниками проводиться велика робота з вивчення французьких професійних аргі. Важливим етапом у вивченні професійних аргі є 90-і роки XX ст. і початок третього тисячоліття. У цей період публікуються лексикографічні праці, що містять дані з більш, ніж ста професійних субмов і наділені цінними етимологічними позначками [7, с. 52, 58].

Перша звітка про російські умовно-професійні аргі відноситься до 1786 р.: у рукопису Андрія Мейера представлена «коротка характеристика «отверніцкої», або «відверненої», мови кричевських міщан, кравців та інших майстрових людей (з наведенням близько 60 слів)» [15, с. 11]. У російській соціолінгвістиці за цією мовою закріпилась назва «офенська мова» [7, с. 27]. Перші ґрунтовні відомості щодо офенської мови (це близько сотні суздалських таємних слів) наведені в чотиритомному «Сравнительном словаре» (1786 – 1791) під редакцією академіка П.С. Палласа [16, с. 502; 17, с. 116].

Особливе місце в історії вивчення умовних мов займає діяльність В.І. Даля. Його праця над «Толковым словарем живого великорусского языка», стаття «О наречиях русского языка» [Даль, 1852; Сл. Даля] можуть бути віднесені до власне наукової, лінгвістичної традиції вивчення російських таємних мов [18, с. 104–107]. Значний вклад у вивчення умовних мов на території Європейської частини Росії вніс В.Д. Бондалетов [Бондалетов, 2004] [7, с. 27].

Дослідження сленгу ведеться ось уже більше чотирьох століть (починаючи з XVI ст.). Назвемо лише кілька імен учених, які в різній мірі пов'язані з вивченням сленгу: А.С. Бо, Г. Бредлі, О. Есперсен, Дж. Грінок і К.І. Кіттрідж, П. Маріо, Г.Л. Менкен, Дж. Меррей, У. Лабов, Е. Партрідж, Л. Соудек, М. Лекерт, Дж. Лайтер, С. Флекснер, В.О. Хомяков, І.Р. Гальперин, М.М. Маковський, Ю.К. Волошин і багато ін.

Відомий дослідник англійського сленгу М.М. Маковський зазначає, що ми не володіємо зафіксованими письмовими документами власне «сленгового» характеру раннього періоду розвитку мови, бо сленг на той час не був чітко диференційований від інших соціальних різновидів мови; у зв'язку з цим доводиться розглядати лише лексикографічні праці, датовані XV ст., присвячені так званому «злодійському» словнику. В цих творах, проте, можна знайти і окремі «сленгові» елементи. М.М. Маковський вважає, що найбільш значною працею в цьому відношенні є словник Т. Хармена (Harman Th. A caveat of warening for

commen cursetors called vagobones. London, 1565). Письмовою передумовою словника Т. Хармена, безсумнівно, стала праця Р. Копленда (Coplend R. The Hye Way to the Spytte Hous, 1530–1540) [19, с. 37].

Найбільш ранні праці зі сленгу [Awdley 1565; Harman 1565; Grose 1785] носили, як правило, характер різних за об'ємом номенклатур або списків (злодійських) слів (branded words), але всі дослідники утримувалися від будь-якого тлумачення самого слова slang, що стало терміном [20, с. 45].

Головним підсумком XVIII ст. у вивченні сленгу став словник Френсіса Гроуза «A Classical Dictionary of the Vulgar Tongue» (1785). У наступні кілька років словник перевидавався два рази з додатками і виправленнями, і виправдав слово «класичний» у своїй назві тим, що в кінці XVIII і на початку XIX ст. став головним довідковим посібником з англійського сленгу, від якого відштовхувалися укладачі словників сленгу в першій половині XIX ст. Це століття характеризувалося докладним дослідженням різних царин використання сленгу і переходом від звичайного укладання словників і глосаріїв до наукового дослідження [21, с. 47–48]. Одне із таких досліджень пов'язане з ім'ям Дж. К. Хоттена, що створив словник «A Dictionary of Modern Slang», вперше виданий у 1859 р. У своєму словнику автор виділяє такі різновиди просторіччя, як сленг і кент, описує історію походження кожного, дає визначення [Hotten 1960, р. 6] [22, с. 9–0].

У кінці XIX – на початку XX ст. у Великобританії видається цілий ряд словників сленгу. В т. ч. у 1937 р. вийшло перше видання словника відомого дослідника англійського сленгу Еріка Партріджа (Eric Partridge) «A Dictionary of Slang and Unconventional English: Colloquialisms and Catch-Phrases, Solecisms and Catachreses, Nicknames, and Vulgarisms» [23, с. 38–39].

Серед словників сленгу, опублікованих у XX ст., можна виділити два головних словника, один з яких відображає британський сленг, а другий – американський [21, с. 49].

Словник Еріка Партріджа «A Dictionary of Slang and Unconventional English» до кінця XX ст. був найбільш повним словником сленгу на англійській мові. Словник було вперше опубліковано у 1956 р., і з того часу він багато разів перевидавався. Словник містив як сучасний, так і історичний сленг, як британський, так і американський, канадський і австралійський сленги [21, с. 49].

Словник «The Random House Historical dictionary of American slang» (1994) замислювався як відображення історичного розвитку американського сленгу. Словник фіксує те, як змінюється значення слова з часом (за основну одиницю береться десятиріччя), кожному змінненню значення відповідають ілюстрації з даного часового періоду [21, с. 50].

Британський лексикограф Е. Партрідж відноситься до найбільш авторитетних дослідників стратифікації англійської мови. Він є автором словників і монографій про англійське просторіччя. У своїй монографії «Slang Today and Yesterday», що вийшла у 1933 р., він пропонує чітку стратифікацію англійської мови, звертаючи особливу увагу на класифікацію нестандартної лексики. Учений виділяє такі підсистеми мови як сленг, колоквіалізми, кент, вульгаризми [Partridge 1979] [22, с. 10]. Далі в більш пі-

знішій праці «Usage and Abusage» він уточнює визначення термінів сленг, кент, арго. Учений також згадує щодо недовгого існування лексичних одиниць у межах різних категорій зниженої лексики і про їх перехід із однієї категорії в іншу, дає характеристику терміну жаргон, вважаючи його не основним [24, с.с. 21, 35, 97, 167].

Про сленг написано тисячі праць, включаючи велику кількість монографічних, і кількість їх постійно зростає. Цікаво, що перший повномасштабний словник загального американського сленгу з'явився лише у 1960 р., коли Харольд Уентворт (Harold Wentworth) і Стюарт Берг Флекснер (Stuart Berg Flexner) випустили свій словник «Dictionary of American Slang», що багато разів потім перевидавався, і який на сьогоднішній день є найбільш авторитетним лексикографічним дослідженням з американського сленгу [23, с. 39]. Головні принципи концепції С. Флекснера викладено у передмові до словника. Лексичну систему субстандартної мови він підрозділяє на п'ять рівнів: 1) стандарт, 2) колоквіалізми, 3) діалекти, 4) кент, жаргон і арго, 5) сленг [25, VI–XV].

Найбільш відомими словниками американського сленгу, виданими у США, на сьогоднішній день є словники Річарда А. Спіерса (1994, 1997), Роберта Л. Чепмена (1998), Дж. Е. Лайтера (1994–1997), Тома Делзелла (1996) [23, с. 40].

Серед російських лінгвістів значний вклад у розробку сленгу вніс В.О. Хомяков. Найбільш цікаві дослідження сленгу в Росії мали місце в 1990-х роках і проходили в межах укладання словників сленгу. Результати збору матеріалу були узагальнені в статтях, супроводжуваних словниками [21, с. 41]. Особливої уваги заслуговує «Словарь русского арго» В.С. Єлістратова. В словнику узагальнені результати 13-річної праці автора (з 1980 по 1993) зі збору матеріалу російського арго. Словник містить близько 9 000 статей, а також велику дослідницьку статтю автора «Арго і культура». Тут він пояснює своє розуміння терміна «арго», (знижена стилістично забарвлена лексика, що часто пов'язана з певною соціальною групою). В інших дослідників цьому поняттю відповідали б «сленг» або «соціальний діалект» [21, с. 41].

В українській лінгвістиці треба відмітити вклад в соціальну діалектологію мовознавців О. Горбача, П.М. Грабового, Й.О. Дзензелівського, І.Г. Матвіяса, Л.О. Ставицької та ін.

Щодо першоджерел українських соціолектів, як зазначають дослідники, вони сягають приблизно XVII–XVIII ст. Різні види соціальних діалектів зафіксовані в лексикографічних описах у середині XIX ст. Зокрема І.І. Щур, подаючи хронологію появи досліджень, що фіксують соціолекти середини XIX ст., до одних із перших розвідок зараховує часопис «Северная пчела» (1854), де наводиться тлумачення слова «грицько», яке використовували у своєму мовленні чорноморські моряки, а також «Одесский вестник» (1866), де розкриваються значення жаргонізмів одеських комерсантів [26, с. 10].

Друга половина XIX – початок XX ст. характеризуються поживленням інтересу до явища соціального діалекту, про що свідчать чисельні праці, у яких досліджується мова сліпих музикантів – «невлів», лірників та жебраків, злочинців і бурсацько-семинарського соціолекту. Період із 1920-х років і аж до 60-х засвідчує певний застій та

затишся в українській соціальній діалектології. Згодом у 60–80-ті роки XX ст. з'являються праці О. Горбача та Й. Дзензелівського. Варто зазначити, що до збірника Й. Дзензелівського входить 24 публікації періоду роботи від 1968 до 1993 рр., але більшість із них (22 публікації) побачили світ за кордоном [3, с. 35].

У 90-ті рр. XX та на початку XXI ст. в Україні поміж науковців та дослідників набуває популярності термін сленг. Створюються різноманітні словники не літературної лексики. Зокрема, у 1998 році вийшов друком «Перший словник українського молодіжного сленгу», що уклала С. Пиркало. У своїх роботах дослідниця активно популяризує термін сленг і говорить про «необхідність існування і соціальних жаргонів, і діалектів, просторіччя, лайки», адже «професійні жаргони існують і в академіків» [27, с. 26].

Однією з перших спроб ґрунтовного аналізу сленгу є робота Т. Друма («Сленг: погляд зсередини», Дивослово, 1998, № 12), де автор досить глибоко висвітлює способи творення сленгу. Значний вклад у дослідження сленгу внесла Л. Ставицька. У статті «Про взаємодію жаргону і сленгу» (2000 р.) науковець намагалася з'ясувати «шляхи засвоєння молодіжним сленгом нейтралізованого в розширеному вживанні кримінального арго». Пізніше, у 2005 році, виходить у світ монографія Л. Ставицької, де дослідниця не тільки подає детальну класифікацію соціальних діалектів, але й окреслює динаміку соціолектів української мови впродовж XIX – початку XXI ст. [3, с. 36–37].

Це далеко неповний перелік усіх праць закордонних та вітчизняних авторів, де науковці окреслюють ті чи інші проблеми, пов'язані з соціолектами, і більш-менш успішно намагаються їх розв'язати.

Висновки. Соціальні діалекти мають багату історію. Їх дослідження є надзвичайно важливими як для розвитку мовознавчої науки, так і для прикладних, насамперед, лінгводидактичних, виховних, культурних цілей. Вивченням соціальних діалектів займалися і займаються багато талановитих і відомих мовознавців, як зарубіжних, так і вітчизняних. Соціальні діалекти представляють багатий матеріал для дослідження, проте треба визнати, що на цей час праці соціолінгвістів не вичерпують усіх теоретичних проблем, практичних аспектів жаргонно-сленгового вокабуляру досліджуваних мов. Зокрема відсутні праці, узагальнюючі дослідження соціальних діалектів різних типів і мов, спеціальні комплексні праці, в яких було б розкрито специфіку вивчення арго, жаргону і сленгу, не достатньо простежується характеристика соціальних діалектів в лінгвістично-історичному аспекті. Дослідження соціальних діалектів пов'язане з певними труднощами, бо ці підсистеми достатньо численні і різноманітні, дуже рухомі, постійно видозмінюються і розвиваються, все більше переходять в широке уживання, а відтак завжди актуальним буде їх вивчення.

Перспективи подальших досліджень у вивченні арго, жаргону та сленгу ми вбачаємо: 1) у систематизації поглядів мовознавців із питань історії становлення і розвитку, динаміки арго, жаргону, сленгу впродовж XIX – початку XXI ст.; 2) у дослідженні історії формування і вивчення термінології соціальної діалектології та її складових; 3) у подальшому дослідженні типології соціальних діалектів.

Література:

1. Макдэвид Р.И. Диалектные и социальные различия в городском обществе / Р.И. Макдэвид // Новое в лингвистике: Социолингвистика. – М.: Прогресс, 1975. – Вып. VII. – С. 36–381.
2. Українська мова: Енциклопедія / [редкол.: В.М. Русанівський та ін.] – 2-е вид., випр. і доповн. – К.: Укр. енцикл. ім. М.П. Бажана, 2004. – 824 с.
3. Бугера О.А. Соціальні діалектизм: історія розвитку та теоретичного опрацювання / О.А. Бугера // Філологічні студії. – 2011. – Вип. 6, ч. 2. – С. 30–38.
4. Береговская Э.М. Социальные диалекты и язык современной французской прозы: учеб. пособие / Э.М. Береговская. – Смоленск, 1975. – 120 с.
5. Calvet L.-J. L'argot / L.-J. Calvet. – P.: Presse Universitaire de France, 1999. – 127 p.
6. Овчинникова О.А. Французское аргю конца XX века: словообразование и семантика: дис. ... канд. филол. наук: 10.02.05 / О.А. Овчинникова. – Смоленск, 2010. – 182 с.
7. Ретинская Т.И. Социолингвистический и функционально-стилистический анализ французских профессиональных аргю: дис. ... докт. филол. наук: 10.02.05 / Т.И. Ретинская. – Орел, 2012. – 366 с.
8. Prigniel M.A propos du Dictionnaire historique des argots français de Gaston Esnault / M. Prigniel // Le français moderne. – 1966. – № 2. – P. 113–116.
9. Calvet L.-J. L'argot / L.-J. Calvet. – P.: Presse Universitaire de France, 1994. – 128 p.
10. Merle P. Le Blues de l'argot / P. Merle. – P.: Le Seuil, 1990. – 117 p.
11. Колесниченко И.И. Особенности функционирования арготизмов в немецком языке: дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / И.И. Колесниченко. – М., 2006. – 170 с.
12. Семенова Н.В. Фразеология молодежного сленга (на материале немецкого языка): дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Н.В. Семенова. – Владимир, 2006. – 194 с.
13. Горбач О. Аргю в Україні / О. Горбач. – Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2006. – 688 с.
14. Casciani C. Histoire de l'argot / C. Casciani // La Rue J. Dictionnaire d'argot. – P.: Flammarion, 1986. – P. 5–54.
15. Бондалетов В.Д. Условные языки русских ремесленников и торговцев. – Вып. 1. – Условные языки как особый тип социальных диалектов / В.Д. Бондалетов. – Рязань: РГПИ, 1974. – 112 с.
16. Лингвистический энциклопедический словарь / [гл. ред. В.Н. Ярцева] – М.: Большая Российская энциклопедия, 1998. – 685 с.
17. Стратен В.В. Аргю и арготизмы / В.В. Стратен // Известия комиссии по русскому языку: сб. статей. – Л.: Изд-во АН СССР, 1931. – Т. 1. – С. 111–147.
18. Приемышева М.Н. Тайные и условные языки в России XIX в. / М.Н. Приемышева – СПб.: Нестор-История, 2009. – Ч. 1. – 455 с.
19. Маковский М.М. Английские социальные диалекты (онтология, структура, этимология): учеб. пособие / М.М. Маковский. – М.: Высш. школа, 1982. – 135 с.
20. Липатов А.Т. Сленг как проблема социолектики: монография / А.Т. Липатов. – М.: ООО «Изд-во «Эллис», 2010. – 318 с.
21. Андреева Г.Р. Лексико-семантические особенности специального сленга (на материале английского языка): дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Г.Р. Андреева. – М., 2004. – 177 с.
22. Ускова А.И. Статус аргю в английском языке и художественной речи: автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / А.И. Ускова. – Воронеж, 2014. – 17 с.
23. Мозжухин К.Е. Сленг в речи студентов американских университетов: дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / К.Е. Мозжухин. – М., 2005. – 194 с.
24. Partridge E. Usage and Abusage: A Guide to Good English / E. Partridge. – Penguin Reference Books, 1964. – 378 p.
25. Wentworth H. Dictionary of American Slang / H. Wentworth, S.B. Flexner. – N. Y., 1975. – 414 p.
26. Щур І.І. Український комп'ютерний сленг: формування і функціонування: дис. ... канд. филол. наук : 10.02.01 / І.І. Щур. – К., 2006. – 245 с.
27. Пиркало С. Сленг: ненормативно, але нормально / С. Пиркало // Урок української. – 2000. – № 4. – С. 26–28.

Руденко М. Ю. Лингвистикографический аспект исследования аргю, жаргона и сленга

Аннотация. В статье представлена в лингвистикографическом аспекте литература европейских и американских авторов XV–XXI в., в которой исследованы аргю, жаргон и сленг, выявлены особенности их возникновения, формирования и развития.

Ключевые слова: аргю, жаргон, сленг, кент, секретный язык, нестандартная лексика, профессиональные говоры.

Rudenko M. Lingua-historical-graphical aspect in the research of argo, jargon and slang

Summary. The literature of European and American authors of the XV–XXI centuries is introduced in article, where argo, jargon and slang are researched and particular qualities of their appearance, formation and development are identified.

Key words: argo, jargon, slang, cant, secret language, substandard vocabulary, professional dialects.